

film

O PRACHY A TAKY O KRK

příběh v záběrech skvěle poskládaných a výtvarně naleštěných.

Autoři se zjevně učili u klasiků, jako byl velmistr žánru Hitchcock a jeho dnešní guru Tarrantino. Třebaže jim chybí esprit prvních objevitelů, jako pozorní žáci velikánů si počínají dovedně. Příběh skvěle

„odsejpá“, divák je chvílemi maten labyrintem časových rovin, ale propletenec včas a nápaditě rozmotán. A jestli vás nakonec zaskočí poznání, že vlastně za tou důvtipně natočenou a zručně odvyprávěnou historkou moc není, pak jste se dívali pozorně. A tak to má přece být...

(jjv)

Foto archiv

Vyskytovat se v nepravou chvíli na nesprávném místě znamená koledovat si o průsvih – a marné bývá vysvětlování...

Kteroužto osvědčenou pravdu dokumentuje i svižná scéna z úvodu amerického thrilleru Nabít a zabít, který s nonšalancí sobě vlastní natočil v Hollywoodu úspěšně naturalizovaný skotský režisér Paul McGuigan podle scénáře Jazona Smilovice. Na dveře bytu, který má patřit jistému Nickovi, buší dva odhodlaní hromotluci. A mládence, kterého najdou uvnitř, bez dlouhých debat – jen tak zahaleného do ručníku, jak vylezl ze sprchy – naloží do auta a odvázejí neprodleně k svému chleboďárci. Mladík se sice jim i jemu snaží vysvětlit, že Nick je někdo jiný, ale houby platné. Dotyčný Nick dluží hodně peněz a Boss je chce nazpátek. A hezky rychle!

Mladík, který si říká Slevin, se tak ocitá v cizí hře, v níž běží o velké prachy a o krk. Prachy jsou cizí, krk jeho.

Hraje ho pohledný Josh Hartnett, pro potěšení diváček oděn jen v tom ručníku zůstává dost dlouho – a odvádí dobrou práci. Jak taky jinak, když má tak hvězdné kolegy v sestavě? Roli nájemného zabijáka Goodcata, muže, jenž se drží spíš v pozadí dějů, ale dovedně tahá za nitky, ztělesnil Bruce Willis se svou úspornou nonšalancí, konkurenční gansterské šéfy Bosse a Rabina hrají se zjevnou potěchou Morgan Freeman a Ben Kingsley. Scenárista v jejich charakterech dovedně sesypal typické povahové rysy černošských a židovských postav – a jakkoli jde trochu o klišé, na diváky podobné koktejly zabírají. Chválu si zaslouží umění kameramana Petera Sovy. Nasnímal

disky

Metropolitní Hříšní lidé

Úplně na začátku – před zhruba čtyřiceti lety – bylo vyprávění profesora novinářské fakulty Františka Gela, v němž vzpomínal na své začátky kriminálního reportéra a jímž bavil svého kolegu spisovatele Jiřího Marka. Toho napadlo, že by bizarní postavičky podsvětí první republiky stály za širší publicitu, doba se zdála nápadu příznivá – a zrodili se Hříšní lidé města pražského. Dneska už jde o pojem, v půli šedesátých letech o průkopnický seriál Československé televize. Jeden z prvních. Ještě na černobílý film natočené příběhy ze staré Prahy, jež poněkud idylicky líčily střety mordparty z legendární „čtyřky“ v Bartolomějské ulici s nevšedními postavami pražské galérie, dostaly později sérii barevných bratříčků v podobě celovečerních filmů pro kina. Obě se dodnes vrací s železnou pravidelností na obrazovky, s obojím je spojeno jméno režiséra a scenáristy Jiřího Sequense.

A je to on, kdo se nyní stal inspirátorem a autorem divadelní adaptace příběhů, jež na pražskou scénu uvádí soubor s hrdým názvem Metropolitní divadlo. Hra, která premiérově spatřila světlo ramp 29. listopadu, dostala název Pěnička a Paraplíčko a podtitul Kasařská romance. Hlavním postavám romantického příběhu propůjčili svůj talent čelní pražští herci, z nichž jmenujme alespoň Rudolfa Jelínka a Vladimíra Kratína. První ztělesnil nezapomenutelného radu Vacátka, druhý na poslední chvíli převzal part kasaře Pěničky. Původně měl řečenou roli prý hrát Jan Čenský, ale sliby jsou chyby, nakonec dal přednost svým moderátorským závazkům. Zapomnělivějším připomeňme, že Vacátka hrál ve filmu i v televizi Jaroslav Marvan, Pěničku kdysi ztělesnil Radoslav Brzobohatý. Byl fešák... Noví aktéři se vystavují možnosti tvrdého srovnání hereckých kvalit – i když, dlužno přiznat, divadlo má jiné zákonitosti než hraní před kamerou...

Hrát se má v paláci Blaník, případně v Divadle Jiřího Grossmanna – a režisérka inscenace Dana Bartůňková se na tiskovce svolané k zahájení zkoušek dušovala, že nepůjde o žádnou rejzovací zájezdovku, nýbrž o seriózní uměleckou práci. Nu, pánové Gel a Marek, dejž jim pámbu věčnou slávu, jakožto praotcové dílka si důstojně připomenutí rozhodně zaslouží...

(jjv)

Foto archiv

Vladimír Kratina ztělesní postavu kasaře Pěničky

knihy

Soudce Ti a soudce Ťi

Robert van Gulik, slavný holandský sinolog napsal řadu odborných prací o životě starých Číňanů, ale do dějin literatury nepochybně vstoupil jako detektivkář. Coby autor série patnácti příběhů o soudci Ti, který v jeho díle žil v sedmém století našeho letopočtu a vynikl neobyčejnou moudrostí a hlubokým smyslem pro spravedlnost. Ten za onoho času nebyl asi v Číně samozřejmostí. A koneckonců, kde a kdy jí byl?

Od chvíle, kdy se van Gulikovo dílo smrtí uzavřelo, uplynulo několik desetiletí. A dle obecného dojmu doby postmoderní se zřejmě už tím pádem zařadil mezi klasiky, jež možno ctít, ale taky „tvůrčím způsobem“ využívat. Tak jako dnes Doyleovi následovníci vydávají lepší i horší nové příběhy o Sherlocku Holmesovi, jako má pokračovatele Rex Stout a těžkotónážní Nero Wolfe ožil v mnoha nových příbězích, tak se nyní na českém trhu objevily nové případy starověkého čínského soudce. Jejich autorem je francouzský spisovatel Frédéric Lenormand, doposud renomovaný tvůrce knížek pro děti a historických románů.

Syžet obou obou detektivek, shrnut do stručných anotací, vyhlíží atraktivně a seriózně. Jako by soudce Ti vskutku na stránkách ožil, když už není možná reinkarnace van Gulikova. Avšak pravda je jiná.

Pomíňme nedbalost (autora či překladatelky?), jež přejmenovává řadu zavedených literárních postav včetně hlavní (původně se náš soudce jmenoval Ti, nyní Ťi), že se v obou románech – Palác na jezeře Cu-an a Noční mury zabíjejí – nachází mnoho anachronismů, že postavy působí neživotně a jejich dialogy šustí papírem. A hlavně i samotný děj Nových případů soudce Ťi, jak nakladatel pojmenoval zřejmě zamýšlenou edici, působí průhledně a nepravděpodobně. Když dva zkrátka dělájí totéž, rozhodně to totéž být nemusí, napadne čtenáře nad stránkami Lenormandových čínských historických detektivek. Van Gulik psal pozoruhodné romány, jež vedle napínavého děje čtenáře poučily o množství reálií z dávno zmizelé epochy a země pro nás tolik exotické podnes. Jeho francouzský napodobitel produkuje spíše parodie.

(–k)